

Till kommun- och stadsstyrelserna
kommunernas personalledning och
de sysselsättningsansvariga i kommunerna

Ändringar i lagstiftningen om sysselsättningstjänster 1.1.2015

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Lagen och förordningen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen trädde i kraft 1.1.2015. Lagen förutsätter att alla kommuner är med i denna verksamhet senast i början av 2016. Verksamheten kan dock inledas tidigare, så snart det finns beredskap för det. Arbets- och näringsministeriet, Kommunförbundet, FPA och Social- och hälsovårdsministeriet kommer att ge dem som ansvarar för den sektorsövergripande samservicen information om verkställandet vid femton olika tillfällen på olika håll i landet i januari-februari 2015. En särskild inbjudan har skickats till kommunernas registraturer.

Kommunerna inom respektive arbets- och näringsbyrås område bör nå samförstånd om vilket verksamhetsområde ledningsgruppen för den sektorsövergripande samservicen ska ha. De bör också nå samförstånd om fördelningen av de administrativa kostnaderna och om ledningen. När ledningsgrupperna för sektorsövergripande samservice bildas finns det skäl att så väl som möjligt förutspå hur social- och hälsovårdsområdena kommer att se ut efter vårdreformen. Den sektorsövergripande samservicen borde i första hand verka inom ett område som ansvarar för produktionen av social- och hälsovårdstjänster.

Kommunerna kommer att ha gemensamma kostnader för samservicen, bland annat för ledningen, administrationen och den gemensamma utvecklingen. Kommunförbundet rekommenderar att de gemensamma kostnaderna fördelas utgående från antalet personer som fått arbetsmarknadsstöd för över 300 dagars arbetslöshet. Även de personer inom målgruppen som omfattas av aktiv service beaktas. Som relationstal kan man med fördel använda situationen i januari 2015, som kommer att vara tillgänglig i FPA:s öppna databas Kelasto.

Kommunerna bör sinsemellan komma överens om vilken kommun som är arbetsgivarorganisation för samservicens gemensamma direktör. Det faller sig också naturligt att samma kommun sköter samservicens gemensamma ekonomiförvaltning. Kommunernas personal fortsätter i de nuvarande kommunernas tjänst åtminstone ända till vårdreformen.

Kommunerna, FPA och respektive arbets- och näringsbyrå bör komma överens om ledningsgruppernas verksamhetsområde senast 30.6.2015. Kommunförbundet rekommenderar att också direktörerna utses inom denna tidsram. Med tanke på verksamheten är det av största vikt att direktörerna för samservicen och ledningsgruppernas ordförande från kommunerna är väl insatta i verksamheten. Kommunförbundet kommer regelbundet att sammankalla ett nätverk för samservicedirektörerna, så att de får information och kan utbyta erfarenheter och utveckla verksamheten.

På Kommunförbundets webbplats publiceras aktuell information om hur reformen framskrider. Sidorna öppnas 1.2.2015

Lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen upphävdes

Lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen upphävdes 1.1.2015. Klientsamarbete inom rehabiliteringen bedrivs som nätverk, där de aktörer som ansvarar för klientens rehabiliteringstjänster arbetar tillsammans. De sektorsövergripande rehabiliteringstjänster som klienten behöver ska ordnas tillsammans med klienten så snabbt och friktionsfritt som möjligt. Även om lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen upphävts behövs det också i fortsättningen samarbete med klienterna. Övriga lagar, såsom hälso- och sjukvårdslagen, den nya socialvårdslagen och lagen om folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner förpliktar fortfarande dem som producerar rehabiliteringstjänster att hänvisa klienterna till de tjänster de behöver.

En viktig klientgrupp i klientsamarbetet inom rehabiliteringen har varit de långtidsarbetslösa. I fortsättningen ska bedömningen av servicebehovet för dessa klienter och samordningen av tjänsterna överenskommas inom den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen. På så sätt kan rehabiliteringsbehovet och arbets- och funktionsförmågan bedömas och de nödvändiga rehabiliterande åtgärderna sättas in i ett så tidigt skede som möjligt. Ansvariga för samarbetet vid samservicens verksamhetsenheter är arbets- och näringsbyrån, FPA och kommunen.

Sektorsövergripande sysselsättningsplan ersätter delvis aktiveringsplanen

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ändrades 1.1.2015. Förändringarna anknyter till lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, vilken trädde i kraft samtidigt. Lagändringarna innebär att aktiveringsplanerna ersätts med sektorsövergripande sysselsättningsplaner för dem som har rätt till aktiveringsplan och som hänvisats till sektorsövergripande samservice. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan då inkluderas i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

Lättare för arbetslösa att få skuldsanering

I början av 2015 ändrades lagen om skuldsanering så att arbetslöshet inte är ett hinder för skuldsanering, åtminstone inte när arbetslösheten har pågått nästan oavbrutet i 18 månader. En arbetslös kan få skuldsanering också snabbare, om det är osannolikt att personen i fråga får ett arbete eller om personen inte skulle bli betalningsförmögen ens om han eller hon arbetade.

Nya regler för lönesubventioner

Systemet med lönesubventioner ändrades 1.1.2015. Målet är att arbetsgivarna och de arbetssökande ska behandlas mer jämlikt än tidigare och att besluten ska bli lättare att förutse. Målet är också snabbare behandling av ansökningar om lönesubventioner och snabbare betalning.

Efter reformen bestäms lönesubventionen som en procentuell andel av lönekostnaderna. I fortsättningen kommer subventionens belopp och den maximala tiden att bestämmas utgående från hur länge den som ska anställas varit arbetslös. Ju längre tid personen varit arbetslös innan lönesubventionen beviljas, desto högre är subventionen och under desto längre tid betalas den. Lönesubventionen kan också bestämmas utifrån personens handikapp eller sjukdom, om dessa väsentligt och varaktigt minskar produktiviteten i de arbetsuppgifter som erbjuds.

Lönesubventioner vid uppsägning, permittering och deltidsanställning

Enligt den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice utgör det inget hinder för beviljande av lönesubvention om arbetsgivaren har sagt upp eller permitterat arbetstagare av produktionsorsaker eller av ekonomiska orsaker eller om arbetsgivaren har deltidsanställt, såvida arbetsgivaren, innan ansökan om lönesubvention lämnas in, har fullgjort sin skyldighet enligt arbetsavtalslagen att erbjuda uppsagda, permitterade eller deltidsanställda arbetstagare sådant arbete för vilket lönesubvention söks.

Om arbete har erbjudits på det sätt som avses i arbetsavtalslagen, men arbetstagaren vägrat ta emot arbetet, kan lönesubvention beviljas. Uppsägningar, permitteringar och deltidsanställningar utgör inte heller något hinder för lönesubventioner om arbetsgivaren inte är skyldig att erbjuda arbete enligt lag eller kollektivavtal.

I ansökningen om lönesubvention ska arbetsgivaren uppge om arbetstagare sagts upp eller permitterats av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker eller om arbetsgivaren har deltidsanställda arbetstagare. Arbetsgivaren ska också uppge om arbetsuppgifterna bjudits ut till uppsagda, permitterade eller deltidsanställda. Om arbetsuppgifterna inte bjudits ut ska arbetsgivaren ange om orsaken är att arbetsgivaren inte har någon sådan skyldighet.

Det har inte skett ändringar i den ovan beskrivna huvudregeln enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

För att kommunernas sysselsättningsskyldighet ska kunna uppfyllas ändrades 13 kap. 6 § i Arbetsavtalslagen 1.1.2015 temporärt för två år, så att kommunerna har rätt att avvika från skyldigheten att erbjuda arbete enligt lagen i följande situationer:

Trots skyldigheten enligt 6 kap. 6 § i Arbetsavtalslagen att erbjuda arbete åt permitterade (ArbAvtL 5 kap. 2 §) och deltidsanställda (ArbAvtL 2 kap. 5 §), får kommunen anställa en person som omfattas av sysselsättningsskyldigheten enligt 11 kap. 1 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Genom sysselsättningsskyldigheten tryggas möjligheterna för arbetslösa arbetssökande att få sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller Arbetskraftsutbildning, om den maximala tiden för arbetslöshetsdagpenning för löntagare går ut efter att personen fyllt 57 år men ännu inte 60. Arbets- och näringsbyrån bör i första hand ge personen i fråga möjlighet till sysselsättningsfrämjande tjänster enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lönesubventionerat arbete hos någon annan än kommunen eller rehabilitering. Om detta inte är möjligt ska kommunen efter hänvisning från Arbets- och näringsbyrån ordna tillfälle till arbete under sex månader. Det får ändå inte vara fråga om ett arbete där kommunen permitterat en arbetstagare eller varslat arbetstagaren om permittering.

Bestämmelsen ger alltså inte möjlighet för kommunen att först permittera anställda och sedan få lönesubventioner för att för samma tid och för samma uppgifter anställa personer som omfattas av sysselsättningsskyldigheten. Den sysselsatta får alltså inte när det tidsbegränsade avtalet börjar placeras i arbetsuppgifter där kommunens egna arbetstagare för tillfället är permitterade eller permitteringsvarslet fortfarande gäller.

Kommunens rätt att anställa en person som omfattas av sysselsättningsskyldigheten avgörs utgående från förhållandena vid anställningstidpunkten. När kommunen ingår avtalet med personen i fråga förbinder sig kommunen att för sex månader erbjuda arbetsuppgifter som anges i Arbetsavtalet. Om kommunen under den tid avtalet gäller blir tvungen att permittera personal, kan personen i fråga fortsätta med de avtalade arbetsuppgifterna ända tills avtalsperioden går ut.

En kommun eller samkommun kan också, trots skyldigheten att erbjuda arbete enligt Arbetsavtalslagen, anställa en person i ett lönesubventionerat anställningsförhållande när det är fråga om arbetsuppgifter som annars inte utförs i Arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. Förutsättningen är att det lönesubventionerade arbetet ordnas i en verkstad eller motsvarande träningsenhet där syftet med verksamheten är att förbättra personens färdigheter att söka sig till utbildning eller få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Detta undantag gäller inte enbart dem som omfattas av sysselsättningsskyldigheten enligt 11 kap. 1 § i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice.

Med verkstad eller motsvarande träningsenhet avses ett koncept som drivs av en kommun och som syftar till att ge dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden bättre möjligheter att få jobb. Verkstaden är en plattform där man genom arbete och anknytande träning förbättrar individens möjligheter och förutsättningar att få utbildning eller jobb och utvecklar förmågan att hantera vardagen. Metoden baserar sig på principen learning by doing, lära genom att göra. Vid sidan av de praktiskt inriktade metoderna utnyttjar verkstäderna också etablerade metoder för arbetsträning och individuell träning. Genom arbetsträningen utvecklas arbetsförmågan och kunnandet, medan den individuella träningen stöder den allmänna funktionsförmågan och förmågan att hantera vardagen. Det finns också s.k. vägglösa verkstäder, där träningen sker i samband med kommunens eller samfundets övriga verksamhet.

Kommunförbundets arbetspolitiska program

Kommunförbundets styrelse godkände Kommunförbundets arbetspolitiska program vid sitt sammanträde 4.12.2014. Programmet innehåller riktlinjer för kommunernas allt viktigare roll i främjandet av sysselsättningen. Enligt programmet behöver kommunerna också få tillräckliga befogenheter och resurser för att kunna uppfylla denna roll.

Källor och länkar

Lag om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen 1369/2014:
<http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2014/20141369>

Förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen 1377/2014:
<http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2014/20141377>

Lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 1372/2014:
<http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2014/20141372>

Ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och ändringar i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som träder i kraft 1.1.2015 (SHM kommuninfo 9/2014):
<http://www.stm.fi/tiedotteet/kuntainfo/kuntainfo/-/view/1900001#sv>

Lag om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice 1366/2014:
<http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2014/20141366>

Lag om temporär ändring av 13 kap. 6 § i arbetsavtalslagen 1367/2014:
<http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2014/20141367>

Ministeriets anvisningar till arbets- och näringsbyråerna:
<https://www.finlex.fi/sv/viranomaiset/normi/540001/41985>

FPA:s databas Kelasto:
http://www.kela.fi/web/sv/statistikdatabasen-kelasto_innehall#Arbetslöshet

Kommunförbundets arbetspolitiska program (på finska):
<http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/media/tiedotteet/2014/12/20141204tyollisyys/Kuntaliiton%20työpoliittinen%20ohjelma%2020141120.pdf>

Kommunförbundets webbplats för sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (öppnas 1.2.2015):

Närmare upplysningar:

Tommi Eskonen, tfn 050 361 1052
 KT Kommunarbetsgivarna Lauri Niittylä, tfn 050 320 9742

FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

 Timo Kietäväinen
 vice verkställande direktör

 Tommi Eskonen
 sakkunnig